

Budapest és az idegenforgalom

Irta Liber Endre

Budapest székesfőváros alpolgármestere

Az idegenforgalmi statisztika tanúsága szerint Magyarország külföldi eredetű idegenforgalma 1920-tól 1930-ig hatszorosa emelkedett. Az azóta világszerte bekövetkezett gazdasági válság nagymértékű pangást idézett elő az idegenforgalomban, amit természetesen megérzett Magyarország is, de jóleső örömmel kellett megállapítanunk azt a tényt, hogy

Budapest külföldi vendégeinek száma 1932-ről 1933-ra vonatkoztatva 12 százalékos emelkedést mutat,

akkor, amikor Európaszerte az idegenforgalom 20—30 százalékos visszaesését panaszolják.

1933-ban az idegenforgalom 28 millió pengő külföldi eredetű valutaszerző bevételeivel Magyarország állatkivitele és buzakivitele mögött a harmadik helyen áll, ami minden tekintetben igazolja az idegenforgalmi propaganda jelentőségét.

Magyarországon igen sok olyan furdóhely volt a Felvidéken és Erdélyben, azonkívül igen sok olyan természeti szépség is adódott, ami a világháború után megindult divatos idegenforgalomban vonzó erővel rendelkezhetett volna az országos idegenforgalom mérlege szempontjából. Ezeket az értékeket elvezítettük és az ország idegenforgalmi értékei alaposan megfogyatkoztak. Ma a statisztika adataival csalhatatlanul bizonyíthatjuk, hogy

a magyar idegenforgalom kilenczederészt Budapest bonyolítja le

és a Balaton, a Mátra, a Mecsek, valamint egy-két érdekesebbnek mondható magyar vidéki város töredékszámúba vehető külföldi idegenforgalmától eltekintve, Budapest az egyetlen olyan idegenforgalmi érték, amely lehetővé teszi, hogy a külföldi idegeneket hosszabb-rövidebb magyarországi tartózkodásra csábíthassuk.

Budapest azonban nemcsak a világháború utáni időben tekinthető a magyar idegenforgalmi politika uttörőjének, mert hiszen amikor szervezett idegenforgalomról még nemzetközi viszonylatban is alig beszéltek, a székesfőváros törvényhatósági bizottsága már 1888 márciusában, tehát 46 esztendővel ezelőtt foglalkozott az idegenforgalom jelentőségével és világosan megjelölte azokat a fontos és nemzeti és gazdasági érdekeket, amelyek Budapest székesfővárost arra indították, hogy a magyar idegenforgalom fejlesztésében magához ragadja a kezdeményezés és sok tekintetben az irányítás szerepét.

1900-ban, Budapest székesfőváros akkori polgármestere, Halmos János megbízásából értékes előterjesztést készített Almády Géza akkori tanácsjegyző, később tanácsnok s ebben az előterjesztésben beszámolt Budapest idegenforgalmának emelése érdekében tett intézkedésekről is.

Bárczy István polgármester ezeknek a kezdeményezéseknek a nyomdokain haladva, 1916-ban megszervezte Budapest székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalát. A törvényhatósági bizottság közgyűlése 603. számú határozatával járult hozzá Bárczy polgármester előterjesztéséhez.

A világháború napjaiban nagy bátorság és bölcs előrelátás kellett egy ilyen horderejű szervezési munkához,

amely nemcsak Budapest városának, hanem az egész országnak az érdekében kívánta a céltudatos idegenforgalmi politika terén megtenni a szükséges intézkedéseket. Hogy mennyire nem Budapest székesfőváros területére korlátozódott az Idegenforgalmi Hivatal működése, bizonyítja a már említett közgyűlési határozat, amely a hivatal céljával a többi között a következő feladatok elvégzését írja elő:

1. felkutatni és hozzáférhetővé tenni mind azt, ami az utazóközönség figyelmére, úgy a székesfővárosban, mint az országban számoltathat;

2. minden szükséges intézkedést megtenni aziránt, hogy úgy a székesfővárosban, mint az országban az utazóközönség igényei kielégíthetők legyenek stb., stb.

Ebben a kettős célkitűzésben Budapest nemcsak önmagáért, hanem

az egész ország idegenforgalmáért hozott áldozatot

és ígért be nagyszabású idegenforgalmi tevékenységet. Már a világháború napjaiban kezdődött meg Zilahy Dezső, az Idegenforgalmi Hivatal vezetőjének irányítása mellett a megfeszített, lelkiismeretes és szakértelemmel végzett tevékenység. Ha a háború befejeztével a székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala nem működött volna, akkor bizony hosszú időnek kellett volna elteltéig, hogy

Budapest székesfőváros ismét gondolhasson céltudatos idegenforgalmi tevékenységre és egészen bizonyos, hogy a háború utáni időnek legalább első évtizedét nem használhatuk volna ki az idegenforgalmi propaganda javára.

A világháború utáni szomorú helyzet igazolta Budapest domináló szerepét az idegenforgalomban. A székesfőváros idegenforgalmi munkája alapozta meg az egész ország idegenforgalmának lehetőségeit. A székesfővárosnak sikerült leginkább, évről évre fejlődő propaganda eszközeivel, ráterelni a külföldiek figyelmét Magyarországra és Budapestre és neki sikerült először idegenforgalmi szempontból is hasznosítható külföldi összeköttetéseket szerezni. Az az idegenforgalmi tevékenység, amit Budapest fejtett ki, sohasem volt szűkeklü és egyoldalú, hiszen küzdeni kellett nemcsak a külföldön, hanem itthon, befelé is, a magyar társadalom meg nem értése és közönye ellen.

Barátokat kellett szerezni nemcsak külföldön Magyarországra számára, hanem az idegenforgalom eszméjének belföldön is és megértetni mindenkivel, hogy az idegenforgalom fejlődése elsőrendű országos érdek, amely tetemes áldozatokat érdemel meg.

Eszendőknek kellett eltelniök, hogy Budapest székesfőváros ezirányú munkájára a társadalom is felelősen lépjen és évtizedek kellettek ahhoz, hogy elkövetkezzék az a mai, öröndetes állapot, amikor a magyar közönség és a hivatalos körök egyesült erővel, vállalva dolgoznak idegenforgalmunk fellendítése érdekében.

Ha a magyar idegenforgalmi politika mai állapotát tekintem, jóleső érzéssel állapíthatom meg a leg tárgyilagosabb itélettel, hogy bizony nem is olyan régen az idegenforgalom lebonyolítására hivatott üzleti szervek mellett a székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala még teljesen magára hagyva dolgozott ezen a téren. Jólesik ennek a megállapítása éppen ma, amikor az idegenforgalom fejlesztésének ügye immár az illetékesek bölcs megértése folytán

kormányprogrammá lett

és így bátran elmondhatjuk, hogy Budapest székesfőváros kezdeményezésének a belső propaganda terén is megvolt a maga eredménye.

Budapest székesfőváros mai idegenforgalmi propagandatevékenysége a modern reklámtéchnika minden eszközének a felhasználásával már az egész világot behálózta. Mintaszé-

rűvé fejlődött a székesfőváros információs szolgálata, amely a külföld számára Budapestről és Budapest mellett az egész országról ugyszólván minden jelentősebb idegen nyelven felvilágosításokat ad. Esztendőről esztendőre szebb és jobb kivitelben készülnek az idegenforgalmi propagandanyomatványok, amelyeknek mennyisége 1933-ban elérkezett a 2.5 milliós példányszámhoz.

A magyar idegenforgalom terén szintén uttörő és példaadó cselekedet volt Budapest székesfőváros részéről, amikor 1931 őszén Bécs legforgalmasabb helyén felállította az idegenforgalmi propagandairodáját, amely

az első és egyetlen igazi magyar idegenforgalmi propagandairoda a külföldön,

de ami azért egyáltalában nem kisebbíti az állami megbízásból a külföldi országokban működő idegenforgalmi levelezők dicséretreméltó tevékenységét, hanem velük összhangban működik.

A kitünő idegenforgalmi irodákkal oly tulzsfolt Bécs szakköreiben is méltán kellett feltűnést és elismerést külső megjelenésével, belső berendezésével és szolgálati szervezetének szakszerű munkásságával az az idegenforgalmi iroda mely — a bécsi Operával szemközt — büszkén hívja fel a bécsiek és a Bécsben megforduló idegenek figyelmét a bejárata fölött ragyogva világító neon-csővekkel Magyarországra és Budapestre.

De nemcsak a székesfőváros közvetlen idegenforgalmi tevékenységét kell az ország érdekében lévőnek nyilvánítani, hanem

a közvetett idegenforgalmi tevékenységet: Budapest furdópolitikáját is.

Amiket a székesfőváros, világfurdói jellegének kihangsúlyozása végett megépített: a Szt. Gellért-szállót és gyógyfurdót, a népszerű hullámfurdóval, valamint a Széchenyi-furdót és annak pompás strandfurdóját, ezeket az áldozatokat ugyancsak országos idegenforgalmi szempontból hozta, mert hiszen ezeknek a külföldi szempontból is rendkívül méltányolt intézményeknek nagy szerepük van abban, hogy az idegenek igazán kellemesen tölthetnek hosszabb időt Budapesten, már pedig az ilyen hosszabb tartózkodásoknak az eredményeiben Budapest tesztvériesen megosztózik az egész országgal.

És most befejezésül megállapítom azt is, hogy a székesfőváros messzemenő áldozatkésztséget mutat az országos idegenforgalmi propagandára szánt költségfedezetek előteremtésében is. Világosan áll tehát előttünk az a

domináló szerep és jelentőség,

amelyet a székesfőváros az egész magyar idegenforgalom megteremtése és továbbfejlesztése tekintetében helyes elgondolásával, nagy áldozatkésztséggel és szakszerű tevékenységével különösen 1916 óta egyedül kivívott magának. Az a körülmény pedig, hogy a kereskedelmi miniszter ur legújabb expozéjában kormányzati feladatnak jelentette ki az idegenforgalmi kérdésekkel való foglalkozást, mindenesetre új lendületet fog adni az idegenforgalmi tevékenységnek és minden remény megvan arra, hogy ezen a téren a közeljövőben nagy eredményeket várhatunk.